

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-394-4-27>

Пилипенко Іван, професор кафедри живопису та композиції, керівник майстерні живопису і храмової культури ім. М. Стороженка НАОМА

Пейзаж у торчості Іллі Штільмана

Ключові слова: Київський художній інститут, І. Штільман, пейзажний живопис.

Ivan Pylpenko, Professor of the Painting and Composition Department, head of the M. Storozhenko's painting and temple culture studio, NAFAA

The landscape genre in the work of Ilya Shtilman

Abstract. The article is dedicated to the work of Ilya Shtilman, the head of the landscape painting workshop at the Kyiv Art Institute. The landscape is considered as the leading genre of his work. Periods of creativity are singled out.

Key words: Kyiv Art Institute, I. Shtilman, landscape painting.

Ілля Нісонович Штільман (1902–1966) – видатний український живописець, заслужений діяч мистецтв України (1946), член Спілки художників України (1938), професор (1947), керівник майстерні пейзажного живопису (1948–1959) в Київському художньому інституті, де непересічний педагог працював 1933–1964 рр.

Переважаюче місце у творчості митця належить саме пейзажу, любов до якого проявилась ще під час навчання в КХІ (1922–1927) у пейзажній майстерні М. Бурачека, згодом у майстерні станкового живопису Ф. Кричевського, в майстерні монументального живопису Л. Крамаренка. Ймовірно саме М. Бурачек та Л. Крамаренко відкрили молодому митцеві таємниці живопису французьких імпресіоністів, захоплення якими триватиме впродовж всього життя і найбільш яскраво зможе проявитися лише в 1960-ті рр., пізній період творчості.

Попри те, що за радянської доби у вибудованій системі цінностей, що напругу залежали від політичного замовлення, пейзаж займав чи не останній щабель в ієрархії жанрів, ретроспективний погляд на творчий доробок І. Штільмана перекоонує в тому, що він залишався зберігачем традиції ліричного українського живопису кінця XIX – початку XX ст.

Відчував справжню духовну потребу в звертанні до пейзажного жанру, торував шлях до відображення нової сучасності, вів пошук нової образотворчості в кожній з періодів творчості. Так, у 1930-ті рр. в його доробку переважає міський та індустріальний пейзаж, що не зважаючи на ідеологічний тиск, трактується ним через ліричну призму. Тенденція до поєднання природи з діяльністю людини в єдине органічне ціле лише посилюється надалі в етюдах 1940-х. Художник прагне максимально розкрити художні можливості зображуваного об'єкту в ліричних київських краєвидах та широких горизонталях ландшафту у творах

1950-х, захоплено озвучити весь спектр емоцій, що викликає споглядання природи в різні часові моменти, поєднати досвід імпресіоністичних пошуків з основами класичного пейзажного живопису в роботах 1960-х. Подальший аналіз творчості І. Штільмана відкриває нові перспективи дослідження.

